

Undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler

Strgjfl. § 28. Undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler

Kriminalomsorgen kan undersøke innsatte, deres rom og eiendeler for å forebygge uorden eller straffbar handling. Undersøkelsen kan skje ved bruk av teknisk utstyr eller hund, visitasjon eller ved kroppsvistasjon.

Forskriften § 3-25. Undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler

For å forebygge eller kartlegge uorden eller straffbare handlinger kan det foretas undersøkelse av innsattes person, rom og eiendeler.

Innsatte skal ikke tillates å ha ting hos seg som kan anses betenkelig av hensyn til uorden eller fare for straffbare handlinger.

Undersøkelse trenger ikke varsles på forhånd. Innsatte skal informeres om eventuelle skader som følge av undersøkelsen.

Undersøkelser kan foretas på fengselets område, også utenfor mur eller gjerde. Dette gjelder også overgangsbolig med tilhørende område som disponeres av overgangsboligen.

Undersøkelse kan foretas ved ankomst, til enhver tid under straffegjennomføringen og før og etter utganger. Undersøkelse av innsattes person eller eiendeler kan ved ankomst og før og etter utganger bare unnlates dersom sikkerhetsmessige grunner åpenbart ikke taler mot det. Innsatte som er løslatt, men som befinner seg på fengselets område og personer som ennå ikke har påbegynt straffegjennomføringen, men som oppholder seg på fengselets område, kan undersøkes.

I forbindelse med undersøkelse plikter innsatte å rette seg etter de pålegg som gis og skal forholde seg rolig.

Innsatte skal ikke være til stede ved undersøkelse av rom eller fellesareal uten at dette er pålagt eller tillatt av tilsatte i det enkelte tilfelle. Innsatte kan nektes å være til stede ved undersøkelse av gjenstander.

Gjenstander eller stoff som blir påvist eller funnet kan holdes tilbake for nærmere undersøkelse eller overlates politiet.

Ett eller flere kontrolltiltak kan brukes i kombinasjon.

28.1 Innledende bestemmelse

Disse bestemmelsene må særlig sammenholdes med straffegjennomføringslovens regler i og i medhold av § 26 om private eiendeler, § 27 om undersøkelse av personer og gjenstander, § 29 om undersøkelser for å avdekke bruk av rusmidler, § 30 om postsendinger, § 31 om besøk, § 32 om telefonsamtaler, § 33 om permisjon fra fengsel og § 34 om fremstilling. I avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå skal reglene her gjennomføres med særlig høyt kontroll- og detaljnivå, jf. kapittel 6.

Bestemmelsen gjelder bare innsatte i fengsel. Domfelte som gjennomfører straff etter straffegjennomføringsloven §§ 12 eller 13, (i institusjon eller sykehus) eller § 16 (straffegjennomføring utenfor fengsel) omfattes ikke av bestemmelsen.

28.2 Undersøkelse

For å forebygge eller kartlegge uorden eller straffbare handlinger kan det foretas undersøkelse av innsattes person, rom og eiendeler.

Innsatte skal ikke tillates å ha ting hos seg som kan anses betenkelig av hensyn til uorden eller fare for straffbare handlinger. Arbeidsredskaper, materialer, spisebestikk og annet som innsatte får bruke, skal kontrolleres regelmessig, slik at ikke noe gjemmes bort. Etter bruk skal slike gjenstander settes på plass og etterses.

Undersøkelse kan foretas rutinemessig og som stikkprøver. Dette innebærer at det ikke er nødvendig med mistanke om slike forhold som nevnt over for å gjennomføre en undersøkelse, og det er heller ikke nødvendig med konkret begrunnelse for undersøkelsen.

Undersøkelse kan foretas i form av ettersyn, visitasjon, kroppsvisitasjon og ransaking. Undersøkelse kan også skje ved bruk av teknisk overvåkningsutstyr, herunder lytteanlegg og bruk av kamera- og TV-overvåkning og lignende, jf. også forskriften § 3-9. Til visitasjon og ransaking kan det benyttes for eksempel verktøy og teknisk og kjemisk utstyr samt søk med narkotikahund. Teknisk utstyr er for eksempel metalldetektor, gjennomlysningsapparat og røntgenapparat, og kjemisk utstyr er for eksempel spray og lignende som kan påvise ulike stoffer. Flere former for undersøkelser kan benyttes i forbindelse med hverandre.

Undersøkelse må gjennomføres så hensynsfullt som mulig. Undersøkelse trenger ikke varsles på forhånd, men bør informeres om i etterkant. Innsatte skal informeres om eventuelle skader som følge av undersøkelsen, og det skal i disse tilfeller også opplyses om erstatningsordning.

Undersøkelser kan foretas på fengselets område, også utenfor mur eller gjerde. Dette omfatter også overgangsbolig med tilhørende område som disponeres av overgangsboligen.

Undersøkelse kan foretas ved ankomst, under straffegjennomføringen og før og etter utganger. En innsatt som er løslatt, men som befinner seg på fengselets område, kan undersøkes etter straffegjennomføringsloven § 27. Det samme gjelder personer som ennå ikke har påbegynt straffegjennomføringen, men som oppholder seg på fengselets område.

28.3 Undersøkelse av innsattes person

I fengsler med høyt sikkerhetsnivå og i fengsler med lavere sikkerhetsnivå skal undersøkelse av innsattes person som hovedregel foretas ved ankomst og før og etter utganger, og kan dessuten gjennomføres til enhver tid under straffegjennomføringen. Undersøkelse ved ankomst og før og etter utganger kan bare unnlates dersom sikkerhetsmessige grunner åpenbart ikke taler mot det. Undersøkelse skal gjennomføres hvis det kan være mistanke om at innsatte er i besittelse av ting han ikke har tillatelse til å ha hos seg.

Slik undersøkelse kan gjøres med

- teknisk utstyr som for eksempel metalldetektor
- visitasjon av innsattes klær og gjenstander den innsatte bærer eller har i klær. Klær kan visiteres både når innsatte er påkledd og når han er avkledd. Som gjenstander omfattes også proteser og lignende. Visitasjon av gjenstander og klær kan også undersøkes ved

gjennomlysning og annet teknisk utstyr, samt med for eksempel verktøy, kjemisk utstyr og lignende

- kroppsvisitasjon. Dette innbefatter avkledning og besiktigelse av naken kropp og av hår. Kroppsvisitasjon bør utføres av tilsatt av samme kjønn som den innsatte. Dersom visitasjonen må gjennomføres av en person av motsatt kjønn, skal en annen tilsatt være tilstede ved visitasjonen. Til hjelp ved undersøkelser av innsatte kan det benyttes for eksempel speil som letter besiktigelsen. Innsatte skal ha adgang til å velge om undersøkelsen skal gjennomføres med speil eller bare ved besiktigelse. Undersøkelse av kroppens hulrom reguleres av straffegjennomføringsloven § 29 tredje ledd, med forskrifter
- narkotikahund som søker på den innsattes person. Kriminalomsorgsdirektoratet gir særskilte regler for hvordan slik undersøkelse skal gjennomføres.

Undersøkelser av person skal føres i egen protokoll, som kontrolleres av overordnede.

Undersøkelse av person skal foretas på en måte som virker minst mulig pinlig eller nedverdiggende for den innsatte. Undersøkelsen må ikke være mer omfattende enn nødvendig. Innsatte skal få utdelt anstalttøy hvis det blir nødvendig å vente før eller etter undersøkelsen.

28.4 Undersøkelse av rom

Innsattes rom skal undersøkes jevnlig, likeledes ethvert annet rom på fengselets område. Dette kan gjøres med verktøy, speil, kjemisk utstyr, teknisk utstyr som for eksempel metalldetektor og lignende, samt med narkotikahund. Det skal undersøkes om låser, dører, gitre, vinduer, dør- og vindushengsler, gulv, vegger eller tak er uskadd, eller om gjenstander som den innsatte ikke har tillatelse til å ha hos seg, er forsøkt skjult.

De innsattes beboelsesrom skal ikke overvåkes med video-, TV- kamera eller lignende.

Alle rom hvor innsatte har adgang skal etterses daglig, og det skal kontrolleres at vinduer, gitre, dører, låser, teknisk utstyr, møbler og lignende er uskadd og i orden og gir tilstrekkelig sikkerhet. Også andre rom og områder i anstalten, som for eksempel kjeller, loft, lagerrom mv. og bygningene med gårdsrom, murer, gjerder mv. skal jevnlig etterses.

Alle rom hvor innsatte har adgang skal ransakes jevnlig. Dette innebærer en grundig og detaljert kontroll av hele rommet, inkludert undersøkelse av fastmonterte møbler og utstyr i sine enkelte bestanddeler. Bruk av verktøy og lignende er en naturlig del av slik ransaking. Innsattes rom skal nøye ransakes før innsatte anbringes der.

Undersøkelser av rom skal føres i egen protokoll, som kontrolleres av overordnede.

28.5 Undersøkelse av eiendeler

I fengsler med høyt sikkerhetsnivå og i fengsler med lavere sikkerhetsnivå skal undersøkelse av eiendeler som innsatte bringer med seg som hovedregel foretas ved ankomst og før og etter utganger, og kan gjennomføres til enhver tid under straffegjennomføringen. Undersøkelse ved ankomst og før og etter utganger kan bare unnlates dersom sikkerhetsmessige grunner åpenbart ikke taler mot det. Undersøkelse skal gjennomføres hvis det kan være mistanke om at innsatte er i besittelse av ting han ikke har tillatelse til å ha hos seg.

Alle innsattes eiendeler skal undersøkes, likeledes enhver annen gjenstand på fengselets område, også når eieren er ukjent. Dette omfatter også for eksempel innsattes eiendeler lagret i fengselet og som ikke oppbevares på innsattes rom, og gjenstander som oppbevares annet sted på fengselets område, for eksempel i innsattes bil og lignende.

Undersøkelse kan gjøres manuelt, med verktøy, speil, kjemisk utstyr, teknisk utstyr som for eksempel metalldetektor, gjennomlysningsapparat og lignende, samt med narkotikahund. For brev og andre postsendinger som finnes i innsattes eiendeler vises til straffegjennomføringsloven § 30.

28.6 Hvordan innsatte skal forholde seg

I forbindelse med undersøkelse plikter innsatte å rette seg etter de pålegg som gis, og skal forholde seg rolig.

Innsatte skal ikke være tilstede ved undersøkelse av dennes rom eller ved undersøkelse av fellesareal eller andre rom uten at dette er pålagt eller tillatt av tjenestemennene i det enkelte tilfelle. Innsatte kan pålegges å ikke være til stede ved undersøkelse av gjenstander.

28.7 Følger av positive utslag eller funn av gjenstander som ikke er tillatt eller at den innsatte motsetter seg undersøkelsen

Gjenstander eller stoff som blir påvist ved hjelp av teknisk eller kjemisk utstyr eller narkotikahund kan holdes tilbake for nærmere undersøkelse. Funn av gjenstander eller stoff som ikke er tillatt kan holdes tilbake eller overlates til politiet, jf. straffegjennomføringsloven § 26.

Dersom den innsatte motsetter seg undersøkelsen, eller det påvises eller gjøres funn av gjenstander og stoff som ikke er tillatt, skal det særskilt vurderes om det skal gjennomføres undersøkelse etter straffegjennomføringsloven § 29 for å avdekke bruk av rusmidler mv., reaksjon etter straffegjennomføringsloven § 40, utelukkelse fra fellesskap etter straffegjennomføringsloven § 39 eller § 37, bruk av tvangsmidler etter straffegjennomføringsloven § 38, begrensning i adgangen til å sende eller motta postsending etter straffegjennomføringsloven § 30, begrensning i adgangen til å få besøk eller telefonsamtaler etter straffegjennomføringsloven § 31 og § 32 eller overføring til annet fengsel etter straffegjennomføringsloven § 14.